

KMETSKI LIST

Številka 29

Ljubljana dne 19. julija 1939

Leto XXI

Mladina kaže pot

Svet stoji pred velikimi in usodnimi dogodki. Vprašanje vojne in miru drhti danes na vseh ustnih in narodi ječe pod silnim bremenom blaznega oboroževanja. Kdor noče prostovoljno poginiti, mora rad ali nerad vskočiti v to strahotno igro.

Ni naša naloga, da bi vpraševali in ugotavljali, kdo je tega položaja kriv. Vzroki so zunaj nas in zunaj našega območja. Glede tega imamo Jugoslovani čisto in mirno vest.

Kakor je sicer usodno, koncem koncev tudi ni najvažnejše, ali se bodo svetovni dogodki razvneli v oborožen spopad ali ne. Važno je le dejstvo, da stanje, v katerega je svet zabredel, ne more trajno obveljati, ker je nevzdržno. Zato moramo vsekakor računati s tem, da se v bližnji bodočnosti pripravljajo

veliki dogodki

in spremembe, ki bodo morali bistveno popraviti in odstraniti vse, kar je v svetu bolnega in neznosnega.

Nimamo šembiljskih darov in nočemo prerokovati, na kak način se to utegne zgoditi. Končno je za uspeh postranskega pomena, ali prinese iztreznenje vojna, svetovna pogajanja ali kako drugo sredstvo. Važno pa je in še posebej za nas Slovence dejstvo, da nas čas ne sme najti nepripravljene. Gorje nam, ako nas bodočnost zaloti v taki notranji razcepljenosti, v kakršni nas je zajelo leto 1914!

Takrat je bila mladina, so bili »neodgovorni elementi« tisti, ki so narodu kazali pot! Vodilni može so to mladino preklinjali, so se sramovali in so jo pehali v ječo. Celo sicer previdni dr. Tavčar je izrekel in zapisal nekatero nespametno na račun, oziroma naslov mladine.

Kar je bilo, je bilo! Pustimo mrtve zmirom! pravi naša rečenica. Zato nočemo rekrimirati, ne maramo očitati preteklih grehov, čeprav se nad nami še danes maščujejo, pač pa hočemo in moramo svariti pred novimi.

Učimo se iz preteklosti

Kdor je vaju sedanost gledati primerjaje s preteklostjo, mu ne bo mogla v prišpodabljanju, oziroma vzporejanju uiti neka čudna podobnost. Samo pomislite na dogodke 20. septembra 1908, ko je ljubljanske ulice oškropila nedolžna kri slovenske mladine in sta padla kot mučenika Adamič in Lunder! Takrat se je ves narod strnil v odpor proti tujemu nasilju, toda za koliko časa? Komaj je zemlja dobro sprejela v svoje naročje trupli obeh mučenikov, je bilo slovenske sloge konec! Ali poznate poznejšo komedijo s spomenikom pokojnima? Ali veste, koliko časa je trajalo, preden ga je bilo mogoče postaviti na grob obeh mučenikov? Ali veste, kakšne pisarne so jele poslovati šest let po teh dogodkih?

Vemo, da vam je vse to znano. Saj je

nekateri slovenski kmet na lastni koži občutil bič.

Kdo je počel vse to? Nemci? Avstrijska soldateska?

Naihuiši bič

Ne! Tudi tu je obveljala resnica, da je poturica hujši od Turka! Ko smo mi, ko so naši očetje in bratje krvaveli na bojnih poljanah širom vse Evrope; ko so naše matere, žene in sestre živinsko garale in stradale, takrat se je peščica ljudi grela v umazani milosti izdajalstva in nam pletla bič, čegar udarci so bili toliko hujši, ker smo vsi vedeli, kakšna in katera roka ga plete.

Pustimo to! Sedanost je dete preteklosti. In pravijo tudi, da se človek iz življenja kaj nauči.

Za druge ljudi to velja. Vemo tudi, da velja za živali; čeprav jim ljudje odrekamo pamet. Nikakor pa ne moremo trditi, da bi

veljalo to za Slovence; kajti mi se iz preteklosti nismo naučili prav nič.

Hočete dokazov za to trdo in morda grenko trditev? Ozrite se okrog sebe in primerjajte! Obrazi so se spremenili, priimki so drugi, duh pa je ostal. Kaj počnemo danes z mladino? Kdo je slišal glas mladih vsučilščnikov, ki so manifestantno in vprav demonstrativno z živim vzgledom poklicali narod k slogi?

Kam drvi slovenski voz?

Ne gredo naše besede samo na en naslov in ne izvzemamo nikogar, kdor je kriv. Zato vprašujemo vso javnost, zlasti pa tebe, slovenski kmet, slovenska vas: Kako dolgo naj še drvi slovenski voz po tej poti? Ali res ni v nas nobenega narodnega ponosa in nobenega človečanskega dostojanstva več! Ali smo resnično slepi in gluhi za vse?

Vodniki brez zaledja

Zadnji čas opažamo celo vrsto raznih kontrabantarjev, ki se jim je kmetška misel zelo dopadla — seveda kot najčednejše izhodišče za gotove svrhe. Kaj mislite dragi tovariši — kdo so ti ljudje in kaj delajo! — Človek bi sicer sam sebi ne verjel, toda kar je res je res! Veste ljudje, da naravnost povemo, v ljubljanskem parku, ki se srečuje s tivolskim gozdom, je nekoliko udomačenih veveric, ki jedo kar iz rok. No, zdaj pa bojte skoraj sami zadeli! — v Ljubljani je nekaj gospodov, ki se igrajo s kmetškim pokretom in hodijo v tivolski gozd na veveričje pogovore. Spotoma seveda junaško razpravljajo o kmetškem vprašanju, da jih kar pot zaliva. Moramo se pristaviti, da so med njimi tudi taki, ki se jim drugi podvigi niso obnesli, ali so se v svojem pravem poklicu slabo izkazali, ali ki še kmetškega žulja nikdar videli niso!

Strašno — pa resnično

Prednje smo zapisali zaradi tega, ker se človeku vendar mora zdeti preneumno, da se v dobi trpljenja in največjih muk kmetovih najdejo ljudje, ki se iz kmetškega človeka delajo naravnost norca. Zdi se nam, da so takšni ljudje prespali celo večnost in ne vidijo niti koraka pred seboj — kaj še le misli in nevolje kmetškega človeka. S polnim trebuhom je seveda lepo hoditi po parku in tu in tam skočiti na velik kriglec piva, zraven pa čakati o kmetški politiki kakor gobezdači čakajo o žogobreu.

Tudi smešno je

in žalostno, da se še vedno najdejo ljudje, ki mislijo, da je mogoče loviti kaline na limanice in s praznimi besedami begati kmetške ljudi v političnem delu. Ne taka trgovina se ne obnese, ker je naš kmetški človek preveč bister, da ne bi spoznal njihovih pravih namenov, in da ne bi ločil pravega prijatelja od potvorjenega.

Človek, ki ne pozna našega trpljenja, našega dela, naših skrbi, našega prizadevanja za vsakdanji kruh, naj nas pusti tudi v politiki pri miru. Kdor nima sreča in čustva za kmetškega človeka, njegovo delo in življenje, kdor ne pozna njegovega smotra, teženj in potreb, kdor še ni prišel na čisto o važnosti kmetstva za narod, za njegovo gospodarstvo in kulturo, kdor ni pogledal v globino kmetškega duhovnega snovanja, ta naj se med kmetške pokretaše ne štuli. V senci se sprehajati in veverice krmiti — no naj bo; saj to je edino pravilno, če mu ni treba z motiko in koso leto in dan trgati iz skope zemlje vsakdanji kosček kruha.

Ho, mati mila — kakšne si vendar sinove rodila!? — Ja, kaj mislite, da naše potrpljenje nima nikjer konca, kaj ne veste, da se kmetški človek danes z vso odločnostjo otrasa vseh takšnih prijateljev.

Povemo naj vsem, ki se jih tiče: Mi kmetški ljudje bomo temeljito počedili naše dvo-rišče in našo njivo ljulike.

Češkoslovaške vojske ni več

Protector Neurath je podpisal uredbo, ki določa, da je od 1. avgusta dalje prepovedano nositi bivše češkoslovaške uniforme. Vodstvo motoriziranih čeških divizij bo prenehalo obstojati konec tega meseca, vrhovno poveljstvo in generalni štab konec septembra, ministrstvo za državno obrambo za konec decembra letošnjega leta.

**Najvernejši glasnik slovenskega po-
deželja je že dvajset let Kmetški
list. Prijatelji, odprite mu vrata v
vsako poštno kmetško hišo!**

Dr. Vladimir Maček

Ves hrvatski narod je proslavil v nedeljo 60letnico svojega voditelja, a Hrvatska seljačka stranka svojega predsednika dr. Vladimira Mačka. Največje in najlepše manifestacije pa so se vršile v Zagrebu, kamor se je zgrnilo na stotisoče naroda. Mogočna povorka, ki se je kakor reka pomikala po zagrebških ulicah, je pričala o globokem spoštovanju in iskrenih čustvih, ki jih goji ves hrvatski narod, zlasti pa kmetstvo do svojega voditelja. Vsa hrvatska domovina z Zagrebom na čelu je bila zbrana okrog svojega predsednika, da mu čestita in mu izrazi svoje priznanje za njegovo modro vodstvo in za zvesto službo narodu.

Dr. Vladko Maček, sin očeta Slovenca in matere Hrvatice, se je že v mladih letih priključil hrvatskemu kmetškemu gibanju in je pomagal ustanoviti današnje hrvatsko seljačko stranko. Ves čas je bil njen najdelavnejši član, a po vojni, ko je bil že pri prvih volitvah izvoljen za narodnega poslanca, je stopil v ospredje in po mučeniški smrti narodnega učitelja Stjepana Radića prevzel vodstvo kmetškega pokreta in predsedstvo stranke.

Na tem mestu je vztrajno in nepopustljivo zastopal in zagovarjal pravice hrvatskega naroda. Od leta 1928. je stal v opoziciji nasproti vsem režimom. Postavil je zahteve po popolni enakopravnosti hrvatskega naroda, zahteval izvedbo hrvatskega narodnega programa in enakopravno soodločanje v državni upravi.

Iz tako postavljenega hrvatskega programa je nastalo hrvatsko vprašanje, ki naj se reši sporazumno med Srbi in Hrvati.

Vse izgleda, da se bližamo rešitvi hrvatskega vprašanja in da bo sporazum med Srbi in Hrvati dosežen. Dr. Vladimir Maček bo uspešno končal svojo borbo, ki bo koristna ne samo za

Hrvate, temveč tudi za Slovence in vso Jugoslavijo, ki se bo globoko oddahnila v svobodi in demokraciji.

K 60letnici rojstva dr. V. Mačka mu tudi slovenski kmetje iskreno čestitamo in se pridružujemo hrvatskemu kmetškemu narodu v najlepših željah za njegovo srečo, ki naj bo blagoslov za vse Jugoslovane.

Kmetijski praznik v Bohinju

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Bohinju pripravlja kmetijsko mladinski praznik, ki se bo vršil 20. avgusta t. l. v Bohinju. Dolgo vrsto let so se vršili kmetijski prazniki na Bledu. Prišli so časi, ko je morala kmetijska duša utihniti, prazniki so morali prenehati na zunaj, toda medtem se je mladi rod na naši vasi tem odločnejše pripravil, da nadaljuje delo Matije Gubca za osvoboditev naše vasi, za priznanje kmetstva in njegovega dela, za njegovo enakopravnost in pravico v javnem življenju.

Napredna kmetiskodelavska mladina v Bohinjskem kotu je prva stopila na plan. Komaj nekaj mesecev organiziranega dela ima društvo za seboj in že je v njenem taboru skoraj ves Bohinji, vse naše prelepe vasi in vse kmetijsko ljudstvo. Tudi tu ne gre brez zaprek in ovir. Toda, kdor pozna našo borbenost, odločnost gorenjskega kmeta, njegovo žilavost, ki ga je prekalila v delu in trpljenju med sivimi skalnatimi velikani, ta ve, da tako vzgojena kmetijska mladina ne bo pred nikomur omahnila. Trdno in

vztrajno bo korakala naprej za svojim ciljem in za svojimi ideali. Po krepko začrtani poti in ravni črti gremo bodočnosti nasproti. Osvoboditev naše vasi, osvoboditev kmetijskega duha, osvoboditev kmetiskodelavskega človeka je naša naloga. Izvojevanje pravic kmetškemu človeku, priznanje njegovemu delu, sloga in skupnost naše vasi v borbi za kulturni in gospodarski napredek kmetiskodelavskega stanu, ki predstavlja jedro in vsebino našega naroda, to je dolžnost napredne kmetijske mladine, ki se organizira v društvi kmetijskih fantov in deklet. Tako organizirani bomo v svobodi in sreči branili svoj narod in državo. Vzgojati mladino v lepem in dobrem, izobraževati jo in učiti za življenje, to so naše naloge.

Kmetijski praznik v Bohinju bo pokazal uspehe dosedanjega našega dela. Pokazal bo nacionalno zavednost gorenjske vasi, naprednost njenega duha in žilavo vztrajnost našega dela za velike ideale, ki jih nosimo v svojih sreih.

Miha Ferčec, kmet iz Zasipa.

Kaj pravijo?

Pravilno kliče »Nova pravda«:

»Od tujerodcev, ki so pri nas gospodarji industrij in drugih podjetij, ali ki so pri nas zaposleni kot kvalificirani delavci, brezpogojno zahtevamo, da se zavedajo, da so samo gostje v naši državi in da so lahko med nami samo toliko časa, dokler mi hočemo. Spoštovati in razumevati morajo naše nacionalno prepričanje in potrebe in se morajo vedno tako obnašati, da ne bodo vsiljevali mišljenja, da so v vsem in vselej oni pravi gospodarji na naši zemlji.«

»Delavska politika« nedavno poziva Slovence k odločnosti in v zvezi s tem naslavlja na narod

téle trpke, a v marsikaterem oziru, žal, prerisnične besede:

»Slovinci smo res čudni ljudje. Prav nobenih posebnih svojstev ali vrlin nimamo. Morda imamo eno samo, ki nam jo vtepa jo že tisoč let in ta je pohlevnost in ponižnost. Svojih misli, svoje politike, svojega prepričanja in svoje zavesti pa nimamo, dasi so ta svojstva potrebna za vsak rod, ki hoče živeti in se uveljaviti. Če kdo pride z mokro cunjjo, z raskavo besedo, pa smo že pod klopjo, da nas ne bi tisti, ki nekaj od nas zahteva ali nam jemlje, ne oplazil po našem plemenitem delu telesa.«

Pametno opozarja na neka dejstva »Edinost«, ko piše:

»Marsikateri slovenski kmet ve n. pr., da stane jajce onstran meje 2—3krat toliko kot pri

nas in si na tihem (tudi glasno) misli, kako sijajno bi bilo, če bi mogel on prodajati jajca, maslo, meso... po isti ceni, kot tam; računa, koliko premožnejši bi bil v drugih razmerah. Tujerodni propagatorji ta način mnogokrat uporabljajo za vabo našim obmejnim prebivalcem, ki jih pa nihče od nas ne pouči, da je onstran meja življenjski standard povsem drugačen kot pri nas, da so davčne in druge gospodarske datjave tudi povsem drugačne itd. Če bi naš človek vedel vse to, bi kljub raznim predsodkom bil vesel, da sme živeti na svojem kosu zemlje v obstoječih mejah in bi se več ne navduševal za izdeje, ki jih v objektivni obliki slepo sprejema od različnih plačancev.«

Kresovanje kmetijskih fantov in deklet

Skupno ali ločeno od starih organizacij in društev so kresovala po vsej Sloveniji Društva kmetijskih fantov in deklet na predvečer praznika slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Kjer je bilo možno so kresovali naši kmetijski fantje in dekleta skupno z ostalimi organizacijami; le tam kjer ni bilo to radi razumevanja izvestnih ljudi mogoče, ali drugih organizacij ni, so kresovala Društva kmetijskih fantov in deklet sama.

Po vsej slovenski zemlji so goreli na ta večer številni kresovi kmetijskih fantov in deklet, ki so dokazali, da se kmetijska mladina, zbrana v Društvih kmetijskih fantov in deklet, zaveda resnosti časa, v katerem živimo in da je vedno in vselej pripravljena, da brani našo sveto slovensko zemljo, ki je prepojena z znojem slovenskega kmeta, ki se na njej bori že stoletja in stoletja za svoj obstoj ter da ne bo v bodoče nikoli dopustila, da bi postala slovenska zemlja plen kogar koli. Slovenski kmet in vsa kmetijska mladina hoče in je pripravljena braniti slovensko zemljo in našo svobodo do poslednje kaplje krvi, kar so pokazali številni kresovi, ki so goreli vsem našim nasprotnikom v viden opomin, da hočemo živeti in si sami krojiti usodo v svobodni in od vseh neodvisni Jugoslaviji. — Nekatera Društva kmetijskih fantov in deklet so zažgala celo več kresov. Tako je n. pr. društvo v Gotni vasi kresovalo kar na šestih krajih. Posebno lepo kresovanje je priredilo društvo na Muhaberu. Pa tudi ostala Društva kmetijskih fantov in deklet po vsej Sloveniji so s kresovanjem dokazala vsem, da se tudi podeželje zaveda nalog in dolžnosti, ki jih ima do naroda in države.

Značilna izjava

Znani zagovornik versajske mirovne pogodbe Lloyd Georges je nedavno na nekem banketu v Londonu med drugim izjavil tole:

Svet, kakor ga je hotela zgraditi versajska mirovna pogodba, je mnogo boljši od sveta, ki so ga zgradili rušilci Versaillesa. Narodi, ki bi jih bil moral versajski mir osvoboditi in jim dati nacionalno samostojnost, ječe danes zopet pod jarmom drugih narodov in živijo v strahu, da ne izgube svoje komaj pridobljene svobode. Mogočna vojaška carstva so nastala na ruševinah bivših svobodnih držav. Novi oblastniki mislijo, da je svoboda že sama po sebi veliko zlo. Toda tako dolgo, dokler se je to naziranje omejevalo na njihovo lastno ozemlje, se ni smatral nihče za poklicanega, da se temu zoperstavi. Toda sedaj, ko so začeli svoj nauk širiti preko svojih meja, predstavlja to nevarnost za vso človeško civilizacijo. Vsi narodi so se prebudili iz spanja. Sicer že precej pozno, toda ne prepozno, da ne bi mogli tudi ob tej pozni uri zaustaviti to naziranje, kajti despotizem se vedno zruši, čim naleti na resnejši odpor.

Izjava je toliko zanimivejša, ker podaja, oziroma omogoča vsaj nekaj pogledov za kulise velikih dogodkov, ki se pripravljajo.

Sokoli so se vrnili iz Solije

V nedeljo so se zgodaj zjutraj naši Sokoli vrnili s sokolskega in junaškega zleta v Sofiji.

Jugoslovanski Sokoli so bili v Sofiji navdušeno in iskreno sprejeti ter je prišla pri tej priliki do neprisiljenega izraza volja Jugoslovancov in Bolgarov, da odslej žive res v bratski slogi in nerazdružljivem prijateljstvu. Skupnim nastopom bolgarskih Junakov in jugoslovanskih Sokolov so prisostvovali brez izjeme vsi sloji bolgarskega naroda oziroma njih predstavniki. Složno so kmetje, delavci in duševni delavci vseh krogov dajali duška vroči želji po resničnem in trajnem pobratimstvu, po slogi, ki naj prinese novo pomlad vsemu slovanskemu življu na Balkanu.

Ljubljansko narodno občinstvo je ob povratku priredilo našim Sokolom iskren in prisrčen sprejem, zlasti je Sokole navdušeno pozdravljala mladina in jih obsipala s cvetjem.

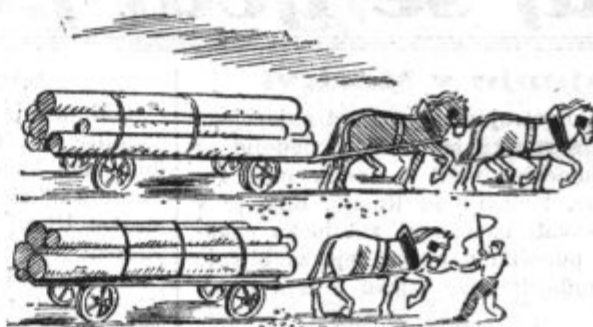
Domov grede se je ljubljanska sokolska župa na Oplencu poklonila duhu nesmrtnega kralja-Sokola Aleksandra I. Zedinitelja. Na grobu je slavil kraljeve zasluge in njegovo mučeniško žrtvovanje župni prosvetar prof. Lojze Marčun.

Zlet je brez dvoma v vseh udeležencih potrdil vero v zmago in uspeh skupnega dela za blagor, napredek in resnično prijateljstvo vseh Slovencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov.

× Požari so v pluj-skem okraju prav pogosti. Tako je v kratkem v Jurovcih pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Franca Šmigovca, dan pozneje pa na Kogu podobno poslopje posestnice Rozalije Štambergerjeve. Obe poslopji sta do tal pogoreli in znaša škoda v prvem primeru 40, v drugem pa 30 tisoč dinarjev.

× Tvorca Prešernovega spomenika, kipar Ivan Zajec je 15. t. m. obhajal 70letnico življenja. Umetniku, ki je prav nič ne kaže teže sedmih križev, želimo še mnogo uspehov in zadovoljstva v njegovem delu!

**Naročajte
„Kmetški list“**

Rajši več kakor premalo!

Za sigurnejši in lažji prevoz bomo vzeli rajši enega konja več. Podobna je tudi pri drugih stvareh. Gospodinja, če želi na primer, da ji bela kava vedno uspe v tem, da ima ta fin, poln okus, ki vsakemu ugaja, bo vzela rajši več »Francka«, kakor premalo.

Franck

KAVNI PRIDATEK

Doma in drugod

Nj. Vel. kralj na Cetinju

V soboto popoldne se je pripeljal z avtomobilom na Cetinje naš mladi kralj. Ogledal si je narodni muzej. Kakor hitro je narod doznal, da se nahaja v mestu mladi kralj, se je zbralo veliko število ljudstva na trgu kralja Aleksandra in ga navdušeno pozdravljalo.

V soboto dopoldne je kralj prisostvoval v jam vojne mornarice v Budvi.

Nj. Vis. knez namestnik in kneginja Olga

sta odpotovala v London, kjer bosta gosta angleškega kraljevskega para.

Sprememba pri Poštni hranilnici

Ko je bil nedavno upokojen generalni direktor Poštne hranilnice dr. Milorad Nedeljković, je javnost videla v tem odstranitev enega najbolj izrazitih zastopnikov centralističnega nadvladovanja (hegemonizma), ki zlorablja jugoslovanstvo za svoje cilje in za pohlep po oblasti, zaradi česar je sovražnik in škodljivec pravega in resničnega jugoslovanstva. V zadnjih letih je bil dr. Nedeljković eden glavnih opor dr. Stojadinovičevega režima in njegove finančne politike. Soglasno smatra sedaj javnost Nedeljkovičev odhod kot pravo srečo za naše gospodarstvo in za celotno naše javno življenje.

Prav tako se zlasti hrvatska in slovenska javnost veselita, da je bil na to važno mesto imenovan dr. Miljenko Marković.

Novi direktor Poštne hranilnice je po rodu iz Zagreba in je priznan finančni strokovnjak, a po svojem prepričanju zaveden Hrvat, ki se pa politično ni udejstvoval v okviru nobene stranke. V gospodarskih krogih splošno pričakujejo, da bo njegovo imenovanje prineslo spremembo dosedanji enostranske kreditne politike državnih denarnih zavodov. Ker novi direktor izborna pozna naše denarne in gospodarske razmere, bo brez dvoma skušal popraviti usodne napake svojega prednika. Zlasti bo med drugim njegova naloga, uveljaviti pri Poštni hranilnici načelo, da po možnosti nalaga svoja denarna sredstva prvenstveno v onih pokrajinah, od koder se stekajo vloge. Po vsej verjetnosti ima

Pojstna hranilnica samo iz Slovenije okrog 400 milijonov dinarjev čekovnih in hranilnih vlog.

Gospodarski svet upa, da bo novi direktor odstranil vse nezdrave pojave in tako utrl pot za res zdravo sožitje. Zavedati se je namreč treba, da je pošteno, pravično in pametno gospodarstvo najtrdnjša podlaga za resničen in trajen sporazum, ki ga v Jugoslaviji ves narod iskreno želi.

Jovo Banjanin,

zamenik kr. namestnikov in podpredsednik Jug. nacionalne stranke, je prispel pretekli teden v Dobrno na oddih.

Glavni radikalni odbor

se je sestel pri Aci Stanojeviću v Knježevcu in razpravljajal o političnih vprašanjih, zlasti o pogajanjih z dr. VI. Mačkom o sporazumu.

Dr. Milan Stojadinović

je pričel na vseh straneh iskati zaveznike in pomagače za svojo politično akcijo. Njegovi prijatelji, ki so bili izključeni iz JRZ, so povsod živahno na delu, da obdrže svoje postojanke med pristaši JRZ.

Štefan Radić o Slovanih

Zagrebska »Nova Riječ« prinaša po ruskih »Izvestijih« iz leta 1903. izpod peresa Štefana Radića »o spopadih med Slovanic in »o ljubezni med Bavarci in Prusci ter »o slogi med Pijemontezi in Kalabrežici tole: »Zahodna Evropa bi gledala na Rusijo z mnogo manjšim nezaupanjem in strahom, če bi med Sudeti in Šumavo, na obeh straneh Karpatov pa dalje do Donave, do Egejskega in Jadranskega morja ne živelo nad 30 milijonov Slovanov. In to v deželah, ki so, kakor Češka, v srcu Evrope, druge, na Balkanu, pa na glavnih poteh svetovnega prometa. Nemci so zasejali med nami neslogo, taisti Nemci, ki so se od Donave do Baltskega morja, od Labe do Rena cela stoletja barbarsko bojevali med seboj, medtem ko vsa naša zgodovina ne pozna vojne med Hrvati in Srbi, Čehi in Slovaki, pa Poljaki, le nekaj spopadov med Srbi in Bolgari. Kaj naj pomeni zloglasna slovanska »mržnja« v primeri z »ljubeznijo«, ki vlada med Bavarci in Prusi, med

Pijemontezi in Kalabrijci, med Lombardijci in Sicilijanci...«

Deset let borbe

Mogočnim praznikom širom Slovenije se je v nedeljo dne 16. julija pridružila tudi kmetška mladina v Podhosti. Deset let je šlo mimo, od kar so pričeli mladi kmetško-mladinski pokretaši ustvarjati novo misel za prepoved vasi. Ni mnogo deset let, toda v borbi mladih kmetško-mladinskih pokretašev je to velika doba, saj so morali vzdržati hude borbe, težke žrtve in polena, ki so od vseh strani letela na mlade neustrašene borce.

V nedeljo so dekleta in fantje iz Podhoste dostojno proslavili 10letnico v zvezi s praznikom žetve, tekmo žanjic, s čimer so hoteli na viden način pokazati, da mladi rod ne pozna nobenih žrtev za veličino kmetškega dela in veličino svojega naroda. Zaradi te svete resnice se je v nedeljo vila odločna borbena povorka, ki je tako navdušeno manifestirala svoji zemlji, da so onemeli tudi tisti, ki niso vedeli, kje je resnica — pred očmi se jim je odprlo globoko in mogočno spoznanje!

Na čelu povorke se je ponosno vil zvezin prapor, nato konjeniki s šestimi zelenimi zastavami, potem so stopale brhke žanjice, vezači, grabljice, kolesarji, okrašeni vozovi in ostalo ljudstvo. Prekipevajoča mladost je strumno prikorakala na tekmovališče, kjer je spregovoril tov. Bradač in poželel dobrodošlico vsem, ki so dobrega srca in odkrite duše. Ob desetletnici sprejmite od nas mladih globoko vero v novo resnično boljše življenje.

V imenu gorenjske kmetške mladine je nato spregovoril tov. Kristan in poudaril, da se danes pred pšeničnim poljem združujemo vsi v eno dušo, eno misel za bodočnost in rešitev vasi.

V temperamentnih besedah je nato spregovoril Zvezin delegat, tajnik Ivan Nemeč. Daleč tja pod zelene gore so zveneale njegove besede in oznanjale novo pot silnega našega narodnega jedra — organizirane kmetške mladine. Po besedah resnice in spoštovanja, izrečenega kmetškemu delu, je govornik pozval množico, da se odkritih glav pokloni žitnemu polju, kjer se je v lahni sapi zibalo božje klasje. Nato so žanjice udarile s svojimi srpi in z vriskanjem naznanile, da pada žito zaradi kruha in da iz tega kruha mora priti novo življenje. Pozdravljena kmetška mladina iz Podhoste, ki si tako odločno manifestirala za svojo zemljo in močno Jugoslavijo.

Kaj se godi po svetu

Pogajanja v Moskvi

so kljub svoji dolgotrajnosti predmet največjega zanimanja vse evropske javnosti. V nedeljo se je v Moskvi ponovno vršil sestanek med zastopniki Anglije, Francije in Rusije. Baje je v kratkem pričakovati uspešnega zaključka pogajanj. Angleška poročila napovedujejo za bližnje dni važno Chamberlainovo izjavo o tem predmetu.

Zaščitnica pravice in svobode

O priliki francoskega narodnega praznika in 150letnice republike je 14. t. m. izjavil francoski zunanji minister Bonnet:

Na pobudo predsednika Daladiera je Francija apelirala na vse Francoze, naj bodo disciplinirani in požrtvovalni ter je tako zbrala vse nacionalne sile in ojačila svojo moč, da je postala neomajen blok, s katerim je Anglija združila svojo politično usodo. Mnogi evropski narodi vidijo v Franciji spet zaščitnico svojih nedeljivih pravic, svobode in neodvisnosti. Evropa ne more živeti pod režimom sile. Francija na kaj takega ne bo pristala. Francija se je odločila, da se postavi z vsemi svojimi silami v službo miru in neodvisnosti narodov. Posebno srečen pa sem v sedanjih okoliščinah, da se mi je ponudila prilika, da ob tej priliki opozorim na neomajno prijateljstvo Francije in Jugoslavije, ki ju veže toliko vezi in trajnih spominov.

Ponosne besede moža na tako odgovornem mestu odmevajo v svet kot veselo oznanilo, ki daje mnogim upanje, da bo nekoč res še prišla pravica v svetu do veljave.

Med Nemčijo in Poljsko

se je vnela prava tiskovna vojna. Nemški tisk že nekaj časa silno ostro piše proti Poljski, vendar mu tudi poljski tisk ne ostane nič dolžan.

Poljaki so tudi prepovedali vsako zbiranje in taborjenje nemških otrok po taboriščih, a 100 nemškim upokojencem so ustavili pokojnino.

Velik vohunski škandal

je izbruhnil v Parizu. V afero je zapletenih okrog 150 oseb, med temi zlasti veliko aristokratov. Vohunsko organizacijo je vodila neka avstrijska grofica, ki pa je pravočasno pobegnila v Nemčijo.

Med aretiranimi je tudi urednik uglednega »Tempsa«, pariškega dnevnika. Priznal je, da je prejel iz tujine 3 in pol milijona frankov. Takisto je aretirani ravnatelj oglasnega oddelka pri dnevniku »Figaro« priznal, da je iz tujine prejel milijon frankov.

Predsedništvo francoske vlade je uradno sporočilo, da so aretirane osebe prejemale denar od neke tuje države in da bodo izročene sodišču, ker so delale proti varnosti svoje države.

Slovanski obraz

Današnja Slovaška meri 37.394 km² in ima 2 milijona 656 tisoč prebivalcev. Od vsega prebivalstva je nekaj nad 85% Slovakov, ostali pa se dele takole: 127.000 Nemcev, 58.000 Madžarov, 69.000 Ukrajincev, 77.000 Čehov in nad 85.000 Zidov.

Po svetu je raztresenih 1 milijon 435 tisoč Slovakov. Od teh jih živi na Madžarskem 623.000, v Zedinjenih državah 620.000, v Kanadi 25.000, v Jugoslaviji 74.000, v Romuniji 29.000 in v Franciji 32.000.

Za slovaške manjšine v tujini so sedaj ustanovili poseben institut v Bratislavi.

Preseljevanje narodov

se je zopet začelo. Južnotiroolski Nemci se selijo v Nemčijo. Doslej se jih je preselilo že 10.000.

O vzrokih tega preseljevanja poročajo listi raznih držav kaj različno. Švicarski listi menijo, da so oblasti z ukrepom o preseljevanju hotele odstraniti nezaželene priče usode južnotiroolskih Nemcev.

V Nemčiji so te ljudi deloma razmestili po raznih industrijskih središčih, deloma pa jih bodo uporabili kot delavce pri žetvi.

V zvezi z izgonom tujcev iz bolcanske pokrajine sporočajo italijanske oblasti, da jugoslovanski turisti lahko potujejo tja. Zadrževati se smejo v tej pokrajini 48 ur.

Na Kitajskem

je organiziran nacionalni vojni svet, t. j. vrhovno vojni poveljstvo, ki mu načeljuje maršal Čangkajšek. V svetu je osem članov. Svet

ima pravico objavljati vojno, sklepati mir in pogodbe s tujimi državami, hkratu pa nosi vso odgovornost za kitajsko narodno obrambo.

Japonske zahteve

Po sklepu japonske vlade bodo pri pogajanjih z Anglijo Japonci vztrajali pri teh zahtevah:

1. Anglija mora ukiniti vsako podporo maršalu Čangkajšku.
2. Anglija mora na Daljnem vzhodu ustaviti vsako politiko, ki ni v skladu z interesi Japonske.
3. Anglija mora priznati novo stanje na Kitajskem.
4. Anglija mora pristati na politično in gospodarsko sodelovanje z Japonsko na Kitajskem.

Kakor kaže, Angleži niso posebno voljni ustreči tem zahtevam. Zato je razumljivo, da skušajo na vsak način pospešiti in čim prej uspešno dokončati pogajanja z Rusijo, o čemer poročamo zgoraj. Od izida teh pogajanj bo po vsej priliki odvisno tudi angleško zadržanje v odnosih do Japonske.

Slovanska nesloga

Publicist R. L. Buell piše:

»Poljska ne more biti navdušena za panslavizem, ker bi zmaga, ki misli pomenila zmago Rusije kot najmočnejše slovanske države. Rusko-nemška zveza bi pomenila ponovno delitev Poljske, vojna med njima bi pa prinesla Poljski oslabitev enega izmed sosedov.«

Tako piše ameriški publicist. Seveda je veliko vprašanje, v koliko mož pozna in razume resnično razpoloženje poljskega naroda in odgovornih predstavnikov Poljske.

Mladina na vasi

Dramlje

Kmetska mladina, organizirana v Društvu kmetskih fantov in deklet, priredi 23. t. m. velik praznik svojega dela.

Ob 14. uri je zbirališče konjenikov, tekmovalk-žanjic, koscev in grabljic ter drugih skupin pred staro šolo v Dramljah.

Ob 15. uri odhod povorke na tekmovališče, kjer govorijo zastopniki Zveze kmetskih fantov in deklet iz Ljubljane in okoliš. Nato pričetek tekme žanjic. Po tekmi se vrši velika kmetska veselica.

Ker je ta dan tudi farna »lepa nedelja«, vabimo vse prijatelje kmetskega dela, tovarišem pa kličemo: »Iz vseh vasi v Dramlje vsi, kmetska sloga naj živi!«

Donačka gora

Kmetsko-mladinsko manifestacijo priredi v nedeljo dne 23. julija Društvo kmetskih fantov

in deklet na Donački gori. Ker se že sedaj vsa bližnja in daljša okolica pripravlja na to dostojanstveno manifestacijo, vabimo danes tudi tiste, ki še ne vedo pomena praznovanja kmetskega dela in še ne nosijo v srcu zavesti kmetsko-mladinskih pokretašev. Kmetska mladina in prijatelji! Donačka gora vas vabi!

Sv. Jurij ob Ščavnici

Otvoritev kmetskega doma Matija Gubec se vrši v nedeljo 30. julija. Pridite in počastite zgodovinski dan našega preporoda.

Šinkov turn

Pri nas smo v nedeljo dne 9. julija tako dostojanstveno manifestirali kmetski ideji in preporodu vasi, da je v vseh naših srcih vzplamtel topli želja združiti vse nevedne in jim pokazati luč resnice.

Levo: Na proslavo francoskega narodnega praznika in 150letnice republike je prispela v Pariz tudi skupina zamorskih poglavarjev. Desno: O priliki jubilejne skupščine JUU v Ljubljani se je slovensko učiteljsvo poklonilo tudi spominu kralja Petra I. Osvooboditelja. Po lepem in globokem govoru Metoda Kumelja, predsednika ljubljanske sekcije JUU, je učiteljsvo položilo pred spomenik krasen venec.

Besede zvezinega delegata tov. Daneva ostanejo nepozabne, saj je ves govor zvenel v mogočni resnici, ki mora zrušiti tudi največji steber laži in krivice. Množica se je iz vsega srca pridružila besedam govornika in navdušeno pritrjevala.

Kmetsko-mladinsko zborovanje je vodil predsednik domačega Društva kmetov in deklet tov. Kristan Viktor, v globoko segajočih besedah pa je poudaril praznik tudi predsednik okrožja tov. Dovč. Po mladinskem zborovanju je sledila tekma žanjic, enako pa domača zabava. Življenje teče naprej, resnica zmaga slej ko prej — tako piše na zelenih praporih!

Vuzenica

25. p. m. je polagalo Društvo kmetov in deklet na svojem III. rednem občnem zboru račun v svojem delu v preteklem letu in obenem položilo smernice za svoje bodoče delo. Poročila funkcionarjev so pokazala s kako velikimi težavami in zaprekami se mora boriti naše društvo in radi tega je razumljivo, da delo ni bilo tako uspešno kot smo si želeli. — Pri volitvah je bil izvoljen novi odbor in sicer: Viktor Mravljak, predsednik, Kristina Poberžnik, podpredsednica, Ferdinand Ferik, Alojz Gratze, Marija Zvikart, Klemen Miha, Gratze Anton, Grubelnik Marija, odborniki.

Minimalni delovni načrt, ki smo ga na občnem zboru soglasno sprejeli obsega: tekmo kosev, dve predavanji: eno idejno, drugo strokovno; uprizoriti dve igri, dalje prirediti dva izleta in čimbolj razširiti kmetijski tisk. V slogi in delu vztrajamo!

Gor. Petrovci v Prekmurju

Naše mlado in agilno Društvo kmetov in deklet je priredilo v nedeljo 9. julija v proslavo kmetijskega dela veliko tekmo žanjcev. V zgodnjih popoldanskih urah se je zbrala sredi vasi kmetijska mladina, pozdravljena od številne množice in se formirala v povorko, ki je bila izraz volje in navdušenja mladega kmetijskega rodu za borbo za svobodo in pravice kmetijskega stanu in vasi ter narodne in državne zavesti. Ko je povorka prišla na tekmovalni prostor, je stopil na govorniški oder predsednik društva tov. Belec in otvoril kmetsko-mladinsko zborovanje.

Za njim je govoril in v vznešenih besedah prikazal pomen prireditve delegat Zveze in

Okrožja kmetov in deklet tov. Kovač, ki je govoreč v domačem dialektu pritegnil pozornost vseh na svoj bogati govor. Njegove besede o omalovaževanju kmetijskega dela in o potrebi večje narodne zavesti in ljubezni do slovenske zemlje, katero pa smo poklicani in jo bomo morali braniti mi, kmetski ljudje, ki jo negujemo in čuvamo že poldrugo tisočletje, so padle na bogata tla.

Pričela se je tekma, ki so jo spremljali vsi z živim zanimanjem. Po tekmi so bile razdeljene tekmovalcem lepe nagrade, na bližnjem vrtu pa se je ob zvokih godbe pričela prijetna zabava. Kmetski praznik v Gor. Petrovcih je jasen dokaz, da se prebujata tudi prekmurska kmetska mladina in se bori skupno z vso slovensko kmetsko mladino pod zelenim praporom za staro pravdo!

Iz naših krajev

× Na Teznu se je z jadrnim letalom smrtno ponesrečil Mihael Novak. Veter ga je z letalom zanesel naravnost med vagone na železniškem tiru. Priletel je tako, da je z glavo zadel v priklopnik železniškega vagona in si poleg drugih poškodb zlomil tudi tilnik. Obležal je takoj mrtev.

× Na Glineah je v nedeljo popoldne trgovec Djordje Beanković, doma iz Dalmacije, iz ljubosumnja ustrelil svojo 33letno izvoljenko Doro Bognolovo ter po izvršenem zločinu pobegnil s kolesom, vendar so ga pozneje prijeli in oddali v zapor.

× V Subotici je zaradi bede in nezaposlenosti obupal nad življenjem slovenski delavec Ivan Novaković, ki je prišel tja iskat dela in zaslužka. Ker je bil ves njegov trud zaman, je šel sam v smrt.

× Pri Mariboru je Drava v nedeljo zahtevala dve smrtni žrtvi. Utonila je komaj 12letna dijakinja Severjeva, pri Mariborskem otoku pa delavec Ibal Nasupović iz Bosne.

× V Polskavi so neznanci vlomili v cerkev sv. Trojice i nodnesli za deset tisoč dinarjev dragocenosti in gotovine.

× Krematorij za sežiganje mrtličev bodo v kratkem zgradili v Beogradu. Oblast je že izdala gradbeno dovoljenje. V krematoriju, ki bo stal

Ne
pozabite:
za
namakanje
perila

blizu pokopališča, ba tudi prostor za opravljanje cerkvenih pogrebnih opravil po pravoslavnem obredu.

× Velike kunske dirke na Krškem polju se bodo vršile letos v nedeljo dne 6. avgusta. Prijave sprejema do 2. avgusta t. l. Jahalno in dirkalno društvo v Krškem.

× Legar se je pojavil v Kustošiji pri Zagrebu. Obolelo je menda deset ljudi, a eden izmed bolnikov je že umrl.

× Kmetijsko ministrstvo je odobrilo večje kredite, da se lahko nabavi seme za naknadno setev v poplavljenih krajih. Med drugim je banški upravi v Ljubljani v ta namen odobren kredit 100 tisoč dinarjev.

× Živega volka je pri Zenici na paši ujel v past kmet Cvetko Prokopović. Pripeljal ga je na vrvice v Zenico, kjer je seveda vzbujal občudovanje radovednežev.

× Na Polulah je v Savinji pri kopanju utonil 24letni vojak Mato Bakula, doma z Roškega polja v primorski banovini. Vojaki so mu sicer hitro priskočili na pomoč, ga potegnili iz vode

Iv. Nemeč:

MOLK

(Nadaljevanje)

Hitrec se ni mnogo menil za Joža, ki ga je vedno bolj začudeno gledal. Z neko posebno natančnostjo je prevezoval in zavijal žakljevino na vroče noge in nato natezoval posušeno kost.

Oče, pogledajte!

Tiho, mrcina!

Škornji so suhi, oče! — o kisljuhi ni več sledu.

Kaj praviš? — se je zasvetilo Hitrecu.

Škornji so suhi, ostanke juhe sem obrisal s krpjo, sedaj jih pa lahko obujete.

Majhne okrogle oči so Hitrecu izstopile iz jamic, se zavrtile v krogu in s pogledom obstale na krpah in žakljevini.

Presneta reč, je stisnil skozi zobe in tarko pljunil.

Cudno, da jih že prej niste obrisali, saj jim nič ne manjka!

Človeku se zmeša!

Mica ni mogla več zadrževati sape. Naslonjena ob motiko je pomežiknila Joži, ki je jadrno zbežal k materi.

Tri tisoč! — je zopet sunkoma šinilo Hitrecu v glavo.

Desni škorenj je počasi nategnil na oguljeno nogo, levega pa je moral sezuti, ker je v prstih občutil debeli kos zemlje.

Tri tisoč sem posodil posojilnici!...

Oče, jaz grem telička napajat, ali naj prinesem jabolčnika?

V bokalu prinesi in pazi da pipe ne spustiš.

Posodo od zajtrka ponesi Joža, ga je opomnila Mica in krepko udarila po prsi. Hitrečeve oči so se srečale z njenimi in se zopet zavrtile v kolobarju.

Tri tisoč! —

No, Cila, Luca! — gremo.

Skozi zrak je ostro zažvižgal bič in s pokom priletel nazaj k držaju. Hitrečeva roka sicer ni bila več tako gibka, toda bič se je odločno zavrtel po zraku in zapiskal:

Fijuč — frak! —

Nekje daleč pri spodnjem koncu doline je odmeval pok in se izgubil v gozdovih Rožnega vrha.

Tresk-trask..... je odmevalo v zasuknenih presledkih.

Kobili sta neumorno vlekli in se kopali v lastnem znoju. Brazde so po vrsti skrivale ostanke deteljšiča in natrošenega gnoja. Vročni sončni žarki so postajali vedno močnejši, čez polje je pričela drhteti vročina. — Izza domačega kozolca je bilo slišati zavijanje čuvaja.

Tri tisoč dinarjev moram dobiti, moji so, zato jih moram dobiti.

Očeee... je vpil že od daleč Joža in komaj zaustavljal globoko dihanje. Oče, hitro morate domov, neki gospod je prišel iz Ljubljane.

Le počasi, fant. Naj gospod malo počaka, saj vidiš, da še nisem končal.

Gospod pravi, da hoče v posojilnico, pravi, da se mu mudi in ključ bi rad!

Tri tisoč, je presunilo Hitreca, da mu je kar sapo zaprl. Čik pa je gladko požrl. Zdaj jih moram dobiti!

Pripazi na kobili, Joža! — jaz bom skočil domov, takoj pridem nazaj. Kakšen pa je?

Ne vem, saj ga boste videli. Na hrbtu ima neko zeleno torbo in velika črna očala.

Revizor je! Hitrecu so ožgane koščene roke zagrabile zrak in se zavrtete nekje okrog ramen kakor leseno kolo. V udih mu je škripalo.

Čik!

Porinil je prst v usta in se spomnil, da ga je v naglici požrl.

Iz svinjskega mehurja je med tremi prsti zagrabil tobaka in ga naglo stlačil v usta. Dvakrat, trikrat je pregrizel vsebino, pljunil in naglo odhitel.

Izza domačega ogla mu je prišel nasproti zadružni revizor Šafar.

Kako, kako, gospod Hitrec, je že od daleč pozdravljaj Šafar, kar je Hitreca spravilo v neko čudno zadrego.

Prijazen je, si je mislil Hitrec! Pri številkah bo pa gotovo trd. (Dalje.)

in ga skušali obuditi z umetnim dihanjem, vendar je bila vsaka pomoč zaman.

Na prodaj se lepa posestva: Podvolovljek pri Lučah, pri Sv. Miklavžu pošta Nova Stifita, v Doleh pri Litiji. Malem vrhu pri Škofljici, Kamenje pri Bohinju. — Pojasnila daje Kmetška posojilnica v Ljubljani.

× Na Bledu je ban dravske banovine nedavno podpisal uredbo o novem viničarskem redu za Slovenijo.

× Na Jančevskem vrhu se je obesil 43letni viničar Anton Kranjc. Ko ga je žena našla, je bil mož že mrtev.

× Upokojen je bil generalni direktor Poštne hranilnice dr. Milorad Nedeljković. Za novega direktorja je bil imenovan glavni tajnik zveze denarnih zavodov v Zagrebu dr. Milenko Marković.

× Maševal je v postojnski jami madžarski kardinal Szeredi (po rodu Slovak) na povratku s svojimi romarji iz Rima.

× Sprejem v strojno šolo vojne mornarice. Vojno ministrstvo je razpisalo natečaj za sprejem novih gojencev za strojno šolo vojne mornarice v Djenoviću. Sprejeti bodo mladeniči v starosti od 15 in pol do 18 in pol let, ki so dovršili vsaj 4 razrede ljudske šole in se v kakršnem koli obrtu učili vsaj dve leti.

× Kmetje kot sodniki. Hrvatski kmetje iz vasi Stupnik so osumili raznih tatvin tri mlade fante. Kmetje so fante polovili in jih odvedli v gozd. Tam so jih privezali k drevesom in jim pod nogami zakurili ogenj, po telesu pa so jih žgali. Sestletni Gjurjo Nedeljč je dobil smrtonovarne opekline in so ga prepeljali v bolnišnico, ostala dva pa so komaj rešili orožniki.

× Solata in bela kava. Z rastlino Cichorium Endivia lahko, kakor vemo, pripravimo izvrstno solato, ki ugodno pospešuje prebavo. Gospodinje bo zanimalo, da iz njene najbližnje sorodnice, namreč iz rastline Cichorium Intybus, izdelujejo sloveči kavni pridatek »Pravi Franck«, ki daje kavi fin, poln okus in lepo barvo, razen tega pa prija zdravju, ker ugodno pospešuje prebavo in vobče ugodno vpliva na menjavo snovi v organizmu.

× Belokranjsko Sokolstvo. V nedeljo je priredilo belokranjsko sokolsko okrožje zlet v Metliki. Ob tej priliki je bil otvorjen nov sokolski dom, trdna in nepremagljiva narodna postojanka v tem siromašnem, a prelepem kotičku slovenske zemlje. Nedavno je praznoval 60letnico živ-

ljenja starosta metliškega Sokola tovariš Dako Makar, eden najzaslužnejših in najpožrtvovalnejših mož Bele Krajine. Njemu gre v prvi vrsti zahvala za novo sokolsko trdnjavo v Metliki.

× Turizem važna panoga dohodka. Iz knjige o turizmu v Jugoslaviji je razvidno, da obišče našo državo letno okrog 300.000 inozemskih gostov, ki potrošijo pri nas približno 380 milijonov dinarjev. Največje število gostov obišče naše Primorje, zlasti Dubrovnik. Ta dohodek je večji od izvožene pšenice, ki je znašal lansko leto le 208 milijonov dinarjev.

× Tradicionalna kmetška veselica na zgodovinskem Krškem polju se bo vršila letos v nedeljo dne 6. avgusta po končanih konjskih in kolesarskih dirkah. Kmetje in kmetice od blizu in daleč pridite vsi!

Iz tujine

× V Mehiki je vlada sklenila popolnoma razorožiti civilno prebivalstvo. Pri političnih spopadih je bilo zlasti v zvezni državi Guanahati v zadnjih dneh več mrtvih, zaradi česar se je vlada odločila za ta korak.

× Nemčija je baje ponudila Rusiji nenapadno pogodbo za dobo 25 let, ako Rusija ne sklene zveze z Anglijo in Francijo.

× Na pet let je bil po dveletni preiskavi obsojen bivši avstrijski železniški minister doktor Straffella zaradi poneverb in zavoljo zlorabe svoje oblasti za časa Schuschniggove vlade.

× Inozemski kapital v našem rudarstvu. Po uradnih podatkih je znašala ob koncu leta 1937. skupna glavica rudarskih delniških družb v naši državi 882 milijonov din; od te skupne glavice je odpadlo na udeležbo inozemskega kapitala 77,7%, torej več kakor tri četrtine, in sicer na udeležbo iz Anglije 40,8%, iz Francije 28,1%, iz Belgije 4,7%, iz Italije 1,8%, iz Švice 1%, iz Nemčije 0,9% in iz Nizozemske 0,5%. Tekom leta 1938. se je ustanovilo zopet več inozemskih družb, zlasti nemških, tako da je tuji kapital še z večjim odstotkom udeležen na našem rudarstvu.

× Letalske nesreče. V Italiji sta se ponesrečili dve letali. Pri Neapolju je strmoglavilo na tla težko vojaško letalo. Pri tem je izgubilo življenje 6 mož posadke.

× Zračna ladja. Francozi grade ogromno zračno ladjo za prekomorski promet. Dolga bo

43 m in visoka 10 m. Širina kril bo znašala 57 m. To bo najluksuznejše letalo, kar jih je bilo do zdaj zgrajenih. Vsak potnik bo imel svoj oddelek s kabino za toaleta. Mesta bo za 40 potnikov in 8 članov posadke. Letalo bo lahko neslo 3 tone tovora. Pot od Biscarosa do New Yorka bo preletelo v 16 urah s povprečno hitrostjo 350 km na uro. Amerikanske zračne ladje so že vzpostavile reden promet med Ameriko in Evropo. Sedaj se jim bodo pridružile še francoske. Nekdaj nevarna in mesece trajajoča pot čez Atlantsko morje je postala igrača enodnevnih prijetnih in udobnih vožnje.

× Na begu ustreljena. Nemški obmejni stražniki so ustrelili blizu poljske meje Čehinjo dr. Čehovo, ki je hotela prebežati čez mejo. Dr. Čehova je bila velika prijateljica rodbine bivšega predsednika republike dr. Beneša.

× Obletnica Husove smrti v Pragi. Dne 6. julija 1415. je bil od cerkvenega koncila obsojen na smrt in sežgan na grmadi veliki češki reformator duhovnega in verskega življenja Jan Hus v Konstanci ob Bodenskem jezeru, čeprav je imel od tedanjega kralja zagotovilo, da se mu ne bo ničesar zgodilo. Na predvečer Husove mučeniške smrti se je zbralo v Pragi pred Husovim spomenikom ogromno število naroda, ki so polagali vence in cvetje.

× Obleke iz same lesne volne. V Nemčiji se izdeluje umetne volne iz celuloze (lesa) vedno več. Zaradi pomanjkanja prave volne in bombaža je bilo odrejeno, da se morajo izdelovati tkanine samo iz umetne volne. Ker je blago iz umetne volne manj trpežno, so v odredbi navedene vse one vrste tkanin, ki ne smejo vsebovati nič prave volne, bombaža in svile. To so zlasti tkanine, ki manj trpe kot pokrivala, odeje, zastave, podloge itd.

× Egiptovski zunanji minister Jahja paša je obiskal prestolice balkanskih držav. Pretekli teden je obiskal tudi Beograd.

× Milijarde za zaveznike. Angleška vlada je sklenila, da bo otvorila za 38 milijard dinarjev kredita svojim zaveznikom Poljski, Turčiji, Grčiji in Rumuniji. V glavnem je ta kredit namenjen za nabavo orožja v Angliji. Angleški politiki pravijo, da so podelili kredit za lastno varnost.

× Papež ne gre na dopust. Papež je name-raval oditi na dopust v obmorsko mesto Castel Gandolfo. V poslednjem trenutku je pa odhod odložil.

Za rodno grudo

(Dalje.)

To noč gospodar ni spal. Zjutraj pa je pograbil denar in se navsezgodaj potihoma splazil z doma, ne da bi komu povedal, kaj in kam namerava. (Dalje.)

Najprej je odšel v Koprivec, da bi razveljavil kupčijo. Prodajalec se mu je samo prevejano režal v obraz, češ da ga bo to veljalo precej denarja. Potem se je odpeljal v mesto, kjer se je ustavil v neki advokatski pisarni, kjer je v hlastnih, presekanih besedah ponovil svojo prošnjo, naj gospoda sprejmejo denar nazaj in mu puste kmetijo. Uradnik se mu je dobrodušno smehljal, si je pomel roke in dejal, da obžaluje, ker mu ne more ustreči. Preden je kmet prav odkril srce, se je že zopet znašel na cesti in sam ni mogel razumeti, kako je tako naglo in gladko prišel iz pisarne. Počasi in brez cilja je taval po ulici, ni videl in ni slišal nič, le svojo kmetijo je imel pred očmi. Ta ga je spremljala po vseh njegovih potih in mu toplo govorila na sree. Ljudje so se zaletavali vanj in mu stopali na prste. Nekdo ga je končno srdito nahrulil, češ da je štor. Tedaj se je za trenutek predramil in zagledal na neki steni velik napis, da je tamkaj advokatska pisarna. To mu je prišlo kakor razsvetljenje. Nekaj časa je hodil pred vrati sem in tja, nato pa je vstopil. Ko je prišel zopet venkaj, je po svojem mne-

nju imel prijatelja, ki mu je bil pripravljen rešiti kmetijo.

Zdaj je nastala doba brezplodnih pravnih pogajanj. Kmetija je bila izgubljena, iz Koprivca se brez izdatne odškodnine ni mogel rešiti. Tako je moral kmet pojesti vso vrelo juho, ki so mu jo skuhal.

Medtem je prišel na glas prepirljiveca in zdražbarskega človeka, ki se za vsako malenkost tožari. To ga je grizlo. Se bolj pa ga je skelala zavest, da je v odločilnem trenutku tako slabo krmaril čolnič svojega gospodarstva.

Zima je pregnila svoj beli prt. Kmetija je bila pod snežno odejo še tišja in samotnejša kakor čez leto. Otroka sta odšla. Čemu naj bi bila še ostala? Sin je delal kot težak v neki livarni, hči je šla za dekle. Oba sta prejemale redno vsak mesec svoj zaslužek, sta nosila prihranke v hranilnico in sta se čutila srečna, da sta se lahko rešila z dolgočasne kmetije. Spomladi, ko se je bilo treba preseliti na novo kmetijo v Koprivec, bi bila morala zopet priti k očetu. Tako sta namreč obljubila.

Gospodar in Meta sta živela mrko, pusto življenje. Nobenega zaupanja, nobene vezi ni bilo več med njima, odkar grunt, ki ju je družil, ni bil več njuna last.

Po novem letu se je začelo delo razdejanja. Velike gozdne parcele so izsekali tuji delavci. Neprenehoma so hrešče padala na tla debela

stoletnih jelk. Njih obsekane korenine so obupno štrlele iz zemlje in so kakor obsekane roke molele kvišku. Više nekje so navrtali goro in z dinamitom lomili velikanske skale. Na saneh so jih vozili nizdolu k potoku, kjer so pomagale napravljati ogromen zid za jez. Eksplozije so grmele in v stoterih odmevih pretresale ozračje gorske tesnj.

Kmet je spremljal grmeči trušč z jeznimi kletvami. Niti trenutka ni več imel mirnega. Kadar je slišal, kako se lomi vejevje padajočega drevja, mu je bilo, kakor da mu kdo tare rebra v prsih.

Ob prvih znakih pomladi je prišla cela vojska delavcev in zidarjev. Postavili so si barake, izkopali globoke jarke, uredili drče in zgradili malo delavnico. To je bilo gospodarju z dneva v dan bolj neznosno. Čakal je prvega marca ko dneva nčnega odrešenja. Na ta dan je bila namreč določena selitev s kmetije, ki mu je bila zadnje čase postala pravi pekel. Upal je, da se bo končno še vse obrnilo na dobro. Saj človeku vsak košček lahko postane drag in prijeten dom. S to nado v srcu se je torej preselil na novi grunt v Koprivec.

Iz mesta je prišel sin pomagat, toda samo za en dan. Povedal je takoj, da je do poletja vezan s pogodbo. Pavlina sploh ne misli več na vrnitev. V mestu ji gre čisto dobro in zato upa, da ji nihče ne bo delal nadleže in jo oviral na poti do sreče.

■ **Svetovne razstave v Newyorku** je obiskalo do sedaj že več kot 11 milijonov ljudi. Na razstavi vzbujajo največje zanimanje ruski paviljon, ki je največji, najrazkošnejši in najdragocenejši. Zgrajen je iz najlepšega ruskega marmorja. Zgradba paviljona je stala 2.000.000 dolarjev, vararovan pa je za 4.000.000 dolarjev. Po končni razstavi bodo Rusi paviljon podrli in marmor z razstavljenimi predmeti prepeljali nazaj v Rusijo.

■ **Japonska narodna banka** je že izvozila v inozemstvo za nakup surovin in vojaških potrebščin za 400 milijonov dolarjev zlata. Za kritje papirnatega denarja ji je ostalo komaj še 100 milijonov. Ako bo vojna s Kitajsko trajala še nekaj časa, bo ostala Japonska brez zlata in ji preti gospodarski polom.

■ **Praznik francoske zastave** so praznovali v Parizu 12. julija, ki je ob izbruhu revolucije pred 150 leti prvič zaplapolala v francoski prestolnici. Sredi Pariza so postavili 35 m visok mlaj in na njem obesili 20 m dolgo in 14 m široko francosko narodno zastavo.

■ **Trgovina nad vse.** Čeprav so Nemci in Japonci med seboj povezani v protikomunističnem bloku, se nemška industrija nič ne brani prodajati Kitajcem municije, s katero pobijajo Japonce. Nedavno je prišlo do nove pogodbe med Nemčijo in Kitajsko za dobavo municije.

■ **Zgorel je v bližini otoka Rodos italijanski parnik »Roma«**, ki je vozil 800 židovskih potnikov. Posadko in potnike so rešili drugi parniki, ki so prihiteli na pomoč. Vzrok požara še niso mogli ugotoviti.

■ **Albanski kralj** je potoval pretekli teden skozi Romunijo, odkoder je po kratkem postanku nadaljeval pot na Poljsko. Bivši kralj Zogu se namerava nastaniti na Angleškem. Se prej pa namerava obiskati s svojo ženo kraljico Geraldino Pariz.

■ **Borba proti špijonom.** Francoske policijske oblasti so izvršile zadnje čase nad 300 hišnih preiskav pri raznih osebah, ki so osumljene, da vrše špijonažo v prid drugim državam. Največ hišnih preiskav je bilo izvršenih v Parizu.

■ **Odlikovanje za italijanske matere**, ki imajo najmanj 7 živih otrok, je ustanovila italijanska vlada.

■ **Rusija za bolgarske poplavlence.** Bolgarski listi poročajo, da je ruska vlada izročila po svojem poslaniku v Sofiji 100.000 levov kot prispevek za pomoč žrtvam nedavnih poplav v Bolgariji. Ruska pomoč je zbudila po vsej Evropi veliko pozornost.

■ **Tuji delavci v Nemčiji.** Za časa žetve je prišlo letos v Nemčijo 150.000 tujih delavcev. Kljub temu pa jih primanjkuje še najmanj 250.000. Na letošnje žetev je prišlo 40.000 Slovkov, 37.000 Italijanov, 15.000 Jugoslovanov, 5000 Bolgarov in 4000 Nizozemcev. Računa pa se, da je zaposlenih na nemških kmetijah okrog 50.000 Cehov.

Banovinska kmetijska šola Sv. Jurij ob juž. žel. prične 15. sept. novo šolsko leto 1939-1940., ki bo trajalo 11 in pol meseca, končalo torej 31. avgusta 1940. Svojeručno pisane prošnje za sprejem je do 1. avgusta vposlati na upravo šole. Prošnji, opremljeni z din 10—banovinskim kolkom, je priložiti: krstni list, domovnico, npravstveno in zadnje šolsko izpričevalo ter obvezo staršev, z banovinskim kolkom din 4—, da bodo

krili stroške šolanja, v kolikor na nje odpadejo, ter izjavo, da bo njih sin ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa, da povrnejo zavodu prejeto podporo iz javnih sredstev. Oni, ki žele banovinsko podporo, naj prilože uradno potrdilo davčne uprave o višini davkov in velikosti posestva. V prošnji je tudi navesti točen naslov in zadnjo pošto. — Prošilec morajo biti telesno in duševno zdravi, dovolj razviti, najmanj 16, največ 25 let stari, ki so z dobrim uspehom dovršili osnovno šolo. V svoji prošnji se morajo zavezati, da bodo natančno izpolnjevali svoje dolžnosti in se podredili zavodnim predpisom. — Vsi gojenci stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Oskrbovalnina znaša din 100— do 300— mesečno po premoženjskih razmerah prosilca. K celotni oskrbnini din 300— prispeva kraljevska banska uprava za vsakega gojenca primeren znesek, odmerjen po gospodarskem stanju staršev. Pa tudi sreski kmetijski odbori dovoljujejo revnejšim prosilecem podpore. — Sprejeti bodo v prvi vrsti kmetijski sinovi, za katere se predvideva, da bodo ostali na kmetijah kot bodoči gospodarji. Uprava.

Sejmi

23. julija: na Blanci.
24. julija: v Vinčici, Središču.
25. julija: v Metliki, Kozjem, Kamniku, Mežici, Slov. Bistrici, Kočevju, Vel. Loki, Dobrovniku, Žalcu, Ormožu, Dol. Lendavi, Ljutomeru, Mariboru.
26. julija: v Cerknici, Domžalah, Teharjih, Celju, Ptuju, Trbovljah, Višnji gori, Leskovcu, Radovljici.
27. julija: v Toplicah, Beltincih, Turnišču.
28. julija: na Vrhniki, v Dol. Lendavi.
29. julija: v Brezicah, Celju, Trbovljah.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. posojilo 99.50—101.50, agrarji 62—63, vojna škoda promptna 465—469, begl. obv. 88—89, dalm. agrarji 85.50—86.50, 8% Bler. pos. 101—102, 7% Bler. pos. 94—95, 7% pos. DHB 100—101, 7% stab. pos. 100—101. — Delnice: Narodna banka 7400 do 7500, Trboveljska 172—177.

Vrednost denarja

Ljubljana — Uradni tečaji: London 1 funt 206.05—209.25, Pariz 100 frankov 116.35—118.25, Newyork 100 dolarjev 4383.00—4443.00, Zeneva 100 frankov 995.00—1005.00, Milan-Trst 100 lir 231.85—234.95, Praga 100 kron 150.50—152.00, Amsterdam 100 goldinarjev 2340.00—2378.00.

LANZ
kosilni stroj

LANZ
obračevalec za seno

so stroji,
ki jih kmetovalec potrebuje

Na zalogi jih ima stalno
KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI
NOVI TRG ST. 3

Zjutraj...

zlasti pa
zvečer

Sargov

KALODONT

proti zobnemu
kamnu

Berlin 100 mark 1771.12—1788.88, Bruselj 100 belg 747.25—759.25.

Ljubljana—Svobodno tržišče: London 1 funt 256.40—259.60, Pariz 100 frankov 144.84—147.14, Newyork 100 dolarjev 5458.35—5518.35, Zeneva 100 frankov 1237.47—1247.47, Amsterdam 100 goldinarjev 2911.98—2949.98, Bruselj 100 belg 229.89—341.89.

Živinski sejmi

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Ljubljani pretekli teden: Voli I. vrste 5.50—6, II. 5 do 5.50, III. 4—4.50, telice I. vrste 5.50—6, II. 5—5.50, III. 4—4.50, krave I. vrste 4—4.50, II. 3.50—4, III. 2.50—3, teleta I. vrste 6.50—7, II. 6—6.50, prašiči domači špeharji 9—9.50, prašiči sremski špeharji 10—11, prašiči pršutarji 8—8.50 za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 12, zadnji del 14, II. vrste prednji del 10, zadnji del 12, III. vrste prednji del 8, zadnji del 10, svinjina 15—16, slanina 15 do 17, svinjska mast 20—22, čisti med 18—22, goveje surove kože 12, telečje surove kože 16,

Za gnojenje ajdi

priporočamo sledeče vrste fosfatnih in drugih gnojil:

kostni superfosfat 18/19%
rudninski superfosfat 16%
fosfatno žlindro 6/10/18%

katere ima stalno na zalogi po najugodnejših cenah

TOVARNA KEMIČNIH IZDELKOV V HRASTNIKU D. D. CELJE IN HRASTNIK

Opozarjamo tudi na **HRASTNIŠKO KLAJNO APNO** za krmljenje živine in perutnine.

scinjske surove kože 11 za 1 kg. — Pšenica 190 do 210, ječmen 195—200, rž 195—220, oves 195 do 230, koruza 160—185, fižol 360—400, krompir novi 60, jabolka I. vrste 1000, II. 800, hruške I. vrste 800, II. 600, III. 400, pšenična moka 325, koruzna moka 240, ajdova moka 450 za 100 kg. — Drva 75—90 za m³, jajca 0.65—0.75 za 1 komad, mleko 2—2.25 za liter, surovo maslo 22—36 za 1 kg. — Navadno mešano vino v gostilnah 8—10 za liter, finejše sortirano vino 12—18 za liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Maribor pretekli teden: Voli I. vrste 5.50, II. 4, III. 3, telice I. vrste 4.50, II. 4, III. 3, krave I.

vrste 4, II. 3, III. 2.50, teleta I. vrste 7, II. 5, prašiči speharji 8, prašiči pršutarji 6.50 za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 10, zadnji del 12, II. vrste prednji del 8, zadnji del 10, III. vrste prednji del 6, zadnji del 8, svinjina 16, slanina 12—15, svinjska mast 18, čisti med 20, goveje surove kože 8, telečje surove kože 12, svinjske surove kože 1 za 1 kg. — Pšenica 175, ječmen 150, rž 175, oves 150, koruza 150, fižol 200—300, krompir 200, seno 60, slama 30, hruške II. vrste 200, pšenična moka 325, koruzna moka 200, ajdova 250 za 100 kg. Drva 80 za 1 m³, jajca 0.50 za 1 komad, mleko 2 za liter, surovo maslo 36 za 1 kg. — Navadno

mešano vino pri vinogradnikih 4—6 za liter, finejše staro sortirano vino pri vinogradnikih 9 za liter.

„Kmetijski list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, polletno 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani, Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Čitajte in širite »Kmetijski list«!

KMETJE!

Ako imate kaj naprodaj, ako hočete kaj kupiti, ali česa iščete, inserirajte to najprej v svojem „Kmetiskem listu“! — Cena malim oglasom je samo 1 din za besedo

Razne vrste

zdravilnih zelišč

kupuje po najvišjih dnevnih cenah
Kmetijska družba r. z. z o. z. Ljubljana
Novi trg 3

Zahtevajte informacije — pošlite vzorce in ponudbe

Nenadkriljiva kolesa

znamko

„Presto“

z garancijo nudi
na ugodne obroke

Nova trgovina

Ljubljana, Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze)

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z omejeno zavezo v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1

Telefon št. 28-47

Rač. pošt. hran. št. 14.257

Brzjavlj: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

NOVE VLOGE
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

EKONOM

r. z. z o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon Interurban 25-06

Dobavi vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koroza, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slama. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud, superfosfata, kalijeve soli, Tomsove žilindre, nitrofoskala, apnenega dušika, žilkega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarni »Ilovac«, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, zasedbe, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA
Merkur

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23

TELEFON ŠTEV. 25-52